

Auca de Joaquim Rubió i Ors (1818-1889)

Un gran savi activista que no pots perdre de vista

1. Fill de Josep Rubió,
un persistent impressor,
2. i de la senyora Agnès,
que el va parir com si res,
3. aquest home genial
va néixer al Cap i Casal
4. l'any de 1818
tot cridant i tot fent bruit.
5. De petit aprèn de lletra
i a portar l'esquena dreta.
6. A la Junta de Comerç
en un ambient dispers
7. que del tot no li fa el pes,
aprèn física i francès.
8. Passa un temps pel Seminari
on decideix no tornar-hi
9. i havent fet Filosofia
emprèn una nova via.
10. Segueix l'ofici del pare
que entre llibres mai no para.
11. Però no dura la missió,
ja que la reinstauració
12. de les càtedres de dret
a Rubió li permet
13. de fer estudis d'advocat.
En lletres surt doctorat.
14. Pren models: Byron, Scott,
Espronceda... fa el que pot.
15. I comença a fer sarau
tal com han fet Aribau
16. i Fèlix Torres Amat,
un famós bisbe il·lustrat.
17. En la llengua de la terra
escriu versos i s'aferra
18. en la premsa del moment
per poder arribar a la gent
19. amb el seu nom amagat:
lo Gaiter del Llobregat.
20. L'any quaranta-u publica
un volum on reivindica
21. la possible independència
de les lletres que és l'essència
22. del futur del català.
Així ho diu ben net i clar.
23. Com que és un home eixerit
treu plaça a Valladolid
24. Hi fa uns anys Literatura
i hi té alguna criatura
25. amb l'Elisa Lluch Garriga;
com l'Antoni, quin auriga!
26. S'hi enyora, i amb eufòria
torna així que pot fer Història,
27. a la Universitat
de Barcelona ciutat.
28. Llavors sí que lo Gaiter
ens esvera el galliner
29. amb gaiters, flabiolaires,
trobadors, cornamusaires...
30. i implica l'Ajuntament
en un fet que és transcendent.
31. Amb Bofarull, Balaguer,
Cortada, Pons, Briz, Amer
32. i don Milà i Fontanals
organitza els Jocs Florals
33. És amb ell doncs que comença
a ser un fet la Renaixença
34. i la llengua catalana
que ens fa ser i ens agermana
35. fa sentir la seva veu
amb escriptors de bon peu,
36. com Guimerà, Verdaguer,
Montserdà, Vayreda, Oller...
37. que manegen amb encís
la llengua d'aquest país.
38. Per la pàtria, amor i fe,
el fan mestre en Gai Saber.
39. Rubió, a més de poeta,
va ser un apolegeta
40. Un croat que per combatre
fins i tot va fer teatre.
41. I va escriure una ressenya
en què ens mostra i ens ensenya
42. com de difícil va ser
la proposta del Gaiter.
43. que aportava envergadura
a nostra literatura.
44. Com que ho hem de deixar aquí,
diguem que abans de morir
45. don Joaquim Rubió
va ser nomenat rector
46. de la universitat
que tant havia estimat.
47. Era l'any noranta-sis,
i així la mar de feliç
48. va morir el noranta-nou.
Llavors sí que va dir prou.

Joan Vilamala, 2025